

Cylchlythyr Gwanwyn 2025

Clychau'r Gog yng Nghoed y Bwnydd

Croeso

Croeso i gylchlythyr Partneriaeth Natur Lleol Sir Fynwy Gwanwyn 2025. Dros y gaeaf a dechrau'r gwanwyn, rydym wedi bod yn brysur yn dadansoddi'r ymatebion i'r ymgynghoriad cyhoeddus ar y Cynllun Gweithredu Adfer Natur Lleol a'r Strategaeth Seilwaith Gwyrdd ac yn paratoi ar gyfer y cam 'mabwysiadu' gan Gyngor Sir Fynwy. Byddwn yn lansio Rhan 1 o'r Strategaeth Adfer Natur Lleol yn ystod Wythnos Natur Cymru. Mae yna hefyd lawer o ddarpariaeth ymarferol ar draws y Sir a fydd yn cael ei gynnwys yn ein herthyglau ar dŵr y Swift a Mannau Lleol ar gyfer Natur. Mae gennym hefyd rai erthyglau gwyb ar yr hyn y mae ein haelodau wedi bod yn ei wneud a manylion am ddigwyddiadau sydd ar ddod.

Kate a Sali

Cynnwys:

- T2: Prosiect Coridorau Gwyrdd Mannau Lleol ar gyfer Natur
- T2: Cyllid Adfer Natur 2025-27
- T3: Mae Natur Wyllt yn ôl!
- T4: Prif Erthygl: Prosiect Mentora Amaethyddiaeth Adfywiol
- T6: Gwyllo Adar yr Ardd yr RSPB
- T6: Streambox on the Hill
- T7: Diweddariad ar Dir Comin Y Felin
- T8: Tŵr Cyflym, Incredible Edicle Brynbuga
- T9: Gwyddoniaeth Dinasyddion gyda'r BTO
- T10: Newyddion a Digwyddiadau

Prosiect Coridorau Gwyrdd Mannau Lleol ar gyfer Natur

Jane Clarke, Swyddog Prosiect Seilwaith Gwyrdd CSF

Gwnaeth cyllid Lleoedd Lleol dros Natur 2024-2025 elwa 23 o fannau gwyrdd i greu a gwella coridorau ecolegol yn Sir Fynwy. Yn ogystal, rydym wedi adeiladu gwelyau uchel newydd yn ein Hwb Brynbuga (ar gyfer Prosiect Please Eat the Garden), wedi creu gardd berlysiau ar y man gwyrdd wrth Morrisons yn y Fenni, ac wedi gosod tŵr cyflym (gweler Tudalen 8).

Mae wedi bod yn bwysig partneru â Chynghorau Cymuned a Thref a grwpiau o fewn y gymuned leol ar ddyluniad y gwelliannau bioamrywiaeth i fannau gwyrdd lleol, mynwent ac Arboretwm presennol. Y brif elfen fu plannu brodorol i gynyddu cynefinoedd blodau gwyllt brodorol, gyda thywarchen blodau gwyllt wedi'i hadu'n frodorol, bylbiau'r gwanwyn a phlygiau haf, i gefnogi peillwyr drwy gydol y flwyddyn, Coed Ffrwythau Treftadaeth Cymru, Coed Sbesimen, Gwrychoedd, gwestai Pryfed, ychydig o flychau Adar ac Ystlumod, a meinciau newydd i'r gymuned fwynhau'r cynefinoedd newydd hyn. At ei gilydd, rydym wedi gwella 6.33ha ar gyfer bioamrywiaeth, ac wedi cael cymorth Gwirfoddolwyr Mannau Tyfu Parc Mardy i blannu'r Ardd Berlysiau, Clwb Garddio Gwreiddiau Mardy ac Ysgol Gynradd Goytre Fawr i blannu plygiau blodau gwyllt haf brodorol.

Chwith isaf: Plannu coed ffrwythau yn y maes chwarae yn Llangybi

Dde uchaf: Creu troell berlysiau yn Y Fenni

Cyllid Adfer Natur 2025-27

Kate Stinchcombe, Rheolwr Adfer Natur a Defnydd Tir CSF

Nawr bod cynllun ariannu Mannau Lleol dros Natur 2023-25 wedi dod i ben, rydym yn edrych ymlaen at ein cynllun gwaith ar gyfer y ddwy flynedd nesaf. Mae cynllun Mannau Lleol dros Natur am ddwy flynedd arall yn cael ei ddatblygu gyda Llywodraeth Cymru a CGGC. Mae rownd gyfredol cyllid Partneriaeth Grid Gwyrdd Gwent (Rhwydweithiau Natur) yn parhau tan fis Mawrth 2026, ond rydym yn chwilio am gyllid ychwanegol i fynd â'r prosiect rhanbarthol y tu hwnt i hyn.

- Ar draws ffyrddiau ariannu Seilwaith Gwyrdd ac Adfer Natur yn Sir Fynwy, rydym yn gobeithio cyflawni yn y meysydd canlynol dros y ddwy flynedd nesaf:
- Adfer pyllau
- Rheoli coetiroedd a cheisiadau Coedwigoedd Cenedlaethol
- Prosiect Trefi Cyflym i gefnogi gweithgareddau lleol
- Prosiect Afonydd Iach Afon Gafenni
- Parhad â phrosiectau Iechyd a Llesiant GGG, Sgiliau Gwyrdd a Phrosiect Bio-dapestri
- Cynlluniau gweithredu Cynefinoedd / Rhywogaethau CGAN lleol

Mae gennym ni rai partneriaid a phrosiectau ar y gweill eisoes, ond os hoffech chi neu'ch sefydliad fod yn rhan o hyn neu os oes gennych chi unrhyw syniadau ar gyfer gwaith prosiect y gallwn ni gydweithio arno, rhowch wybod i ni drwy e-bostio localnature@monmouthshire.gov.uk.

Mae Natur Wylt yn ôl!

Elliot Waters, Swyddog Natur Wylt GGG

Are you passionate about supporting local wildlife and pollinators? Join us in the Nature Isn't Neat initiative and transform your green spaces into vibrant, wildflower-rich meadows!

Beth yw Natur Wylt'?

Mae Natur Wylt yn ddull arloesol o reoli glaswelltiroedd sy'n ein hannog i adael i'n gerddi, ein lleiniau ymyl, ein mannau agored a'n parciau dyfu'n naturiol yn ystod y gwanwyn a'r haf. Mae hyn yn creu dolydd sy'n darparu cynefinoedd hanfodol ar gyfer peillwyr a bywyd gwyllt arall.

Mae prosiect Natur Wylt yn rhan o Bartneriaeth Grid Gwyrdd Gwent, sy'n gweithio ar draws Blaenau Gwent, Caerffili, Sir Fynwy, Casnewydd, a Thorfaen i sefydlu mannau gwyrdd cysylltiedig sy'n gyfoethog mewn blodau gwyllt ac yn fuddiol i beillwyr.

Beth yw'r manteision?

Drwy ganiatáu i laswelltiroedd dyfu, rydym yn annog amrywiaeth fwy o flodau gwyllt i flodeuo am gyfnodau hirach, gan ddarparu bwyd a chynefinoedd ar gyfer pryfed peillio fel gwenyn a gloynnod byw. Mae'r dull hwn nid yn unig o fudd i natur ond mae hefyd yn helpu i liniaru newid hinsawdd drwy storio mwy o garbon yn y pridd a lleihau effaith llifogydd.

Ar ben hynny, mae amgylcheddau sy'n cefnogi bywyd gwyllt amrywiol yn gwella iechyd a lles meddyliol pobl, gan gynnig cyfle i arafu a mwynhau harddwch blodau, pryfed a bywyd gwyllt arall.

Cyfrngau Cymdeithasol Natur Wylt

Ymunwch â'r mudiad a chymerwch ran ym mis Mai Di-dor! Cliciwch ar y ddelwedd am arwyddion ac i gofrestru eich gardd.

Sut y byddwn yn rheoli mannau gwyrdd

Nid yw'r dull rheoli amgen hwn yn ymwneud â thorri costau; mae'n ymwneud â gwella ein mannau gwyrdd i ddiwallu anghenion trigolion. Bydd ymylon llwybrau a lleiniau cyffyrdd yn cael eu torri'n aml i sicrhau diogelwch. Bydd ardaloedd hamdden a chaeau chwaraeon yn cael eu cynnal, a bydd llwybrau'n cael eu torri trwy ddolydd i greu llwybrau cerdded.

Pam na wnewch chi greu eich dōl fach eich hun?

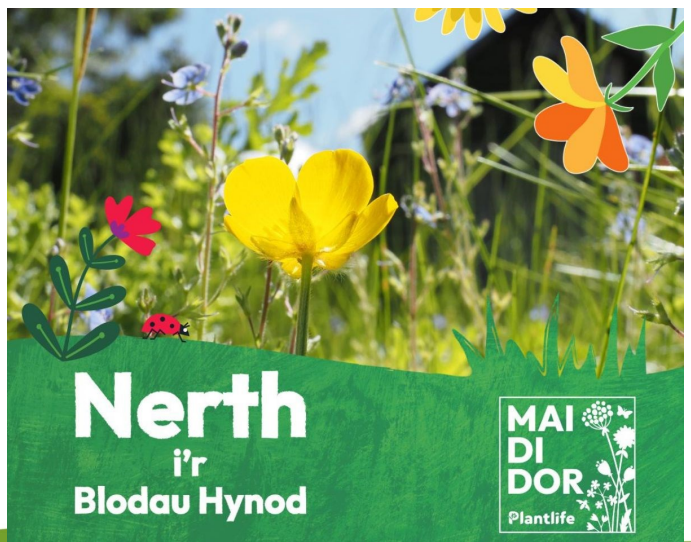
Drwy ganiatáu i rannau o'ch gardd dyfu'n naturiol, gallwch greu hafan i beillwyr a bywyd gwyllt arall. Plannwch flodau gwyllt brodorol, lleihewch sawl gwaith yr ydych yn torri gwair, a gadewch i natur ddilyn ei chws. Mae pob darn bach yn helpu i greu rhwydwaith o fannau gwyrdd sy'n cefnogi bioamrywiaeth.

Gallwch ymuno â'r fenter Natur Wylt drwy reoli eich man gwyrdd eich hun ar gyfer natur. Gofynnwch am ein pecyn adnoddau newydd drwy e-bostio:

gwentpollinators@monmouthshire.gov.uk

Rhannwch eich lluniau!

Byddem wrth ein bodd yn gweld eich ymdrechion! Anfonwch luniau o'ch dolydd blodau gwyllt a'r bywyd gwyllt maen nhw'n ei ddenu atom. Gyda'n gilydd, gallwn greu Sir Fynwy fwy gwyrdd a bywiog.

Egwyddorion ffermio adfywiol

Prif Erthygl:

Prosiect Mentora Amaethyddiaeth Adfywiol

Cherry Taylor, ACE Trefynwy

Amrywiaeth Cynhaeaf

Da bwy

Amddiffyn pridd

Lleithau'r difrod

Cynnal Gwreiddiau

Mae amaethyddiaeth adfywiol yn canolbwyntio ar wella iechyd y pridd trwy bum egwyddor: cadw'r pridd wedi'i orchuddio, cynnal gwreiddiau byw, cynyddu amrywiaeth planhigion, integreiddio da byw, ac ymatal rhag aflonyddu gormod ar y pridd. Mae'r newid llawn fel arfer yn cymryd 5–7 mlynedd, gan ddibynnu ar amodau cychwynnol y pridd.

Nod y Prosiect Mentora Amaethyddiaeth Adfywiol oedd cefnogi tair fferm yn Sir Fynwy i drawsnewid i amaethyddiaeth adfywiol. Roedd ei bum prif nod yn cynnwys mentora, lleihau dibyniaeth ar borthiant ffa soia, asesu effaith carbon a bioamrywiaeth, rhannu profiadau ffermwyr, a sefydlu grŵp cymorth gan gymheiriaid, "Talk Farm Regen Monmouthshire." Cyflawnwyd yr holl amcanion ac eithrio'r archwiliad llawn o ddata carbon a bioamrywiaeth oherwydd heriau.

Roedd y ffermydd a gymerodd ran—Lower House Farm (114 erw), Square Farm (190 erw), ac Ystâd Llanof-er (1,100 erw)—gyda'i gilydd yn cynrychioli 1,404 erw. Fe wnaethant gymryd rhan mewn rhaglen fentora wedi'i theilwrao dan arweiniad yr arbenigwr amaethyddiaeth adfywiol Ben Taylor-Davies ("Regen Ben"), gyda chefnogaeth gan wirfoddolwyr ACE Trefynwy. Roedd y rhaglen yn cynnwys chwe sesiwn un-i-un fesul fferm, profi pridd, teithiau fferm, cefnogaeth cynllunio busnes, ac arweiniad ymarferol ar arferion adfywiol.

*Tom Jones,
rheolwr tir
Stad Llanof-
er*

Roedd y gweithgareddau allweddol a weithredwyd neu a gychwynnwyd ar y ffermydd yn cynnwys:

- Profi pridd (cemegol a biolegol)
- Cyflwyno gwndwn llysieuol ac arferion plannu heb amaethu'r tir
- Defnyddio moch ar gyfer rheoli chwyn
- Mabwysiadu systemau compostio (Johnson-Su a Bokashi)
- Defnyddio llai o gemegion
- Symudiadau i ddewisiadau amgen i soi i frwydro yn erbyn datgoedwigo
- Cyfranogiad yn rhwydwaith gwenith adfywiol Wildfarm
- Lansio mentrau busnes newydd (e.e. siopau fferm, ffermydd blodau)
- Gwell ymgysylltiad cyhoeddus drwy deithiau o gwmpas y fferm a diwrnodau agored
- Allgymorth digidol drwy gyfryngau cymdeithasol a gwefannau
- Llwybrau troed cyhoeddus newydd ac arolygon ecolegol

Ariannwyd y prosiect gan sawl partner, gan gynnwys Tirweddau Cenedlaethol Dyffryn Gwy, Partneriaeth Bwyd Sir Fynwy, Cyngor Sir Fynwy, Cronfa Arloesi Carbon Coop (trwy Maint Cymru), ac Action on Climate Emergency (ACE) Trefynwy.

I grynhoi, gwnaeth y prosiect ddatblygu arferion adfywiol yn sylweddol ar y ffermydd a ddewiswyd, meithrin momentwm cymunedol, a meithrin rhwydwaith o ddysgu a rennir ac arloesedd cynaliadwy.

Dysgwch fwy gan gynnwys yr adroddiad llawn a fideo hardd yn dangos y ffermydd yn cymryd rhan ar wefan ACE:

[Prosiect Mentora Adfywio - Argyfwng Hinsawdd | Trefynwy | ACE](#)

*Tad a mab,
Rob a Ryan
Whittle o
Fferm Sgwâr,
Trefynwy*

*Blwch nant
yn ei le*

Gwyllo Adar yr Ardd yr RSPB

Cynhaliwyd digwyddiad blynyddol Gwyllo Adar yr Ardd yr RSPB ym mis Ionawr a chymerodd dros hanner miliwn o bobl ledled Prydain ran i gyfrif adar yn eu gerddi. Wedi ei gynnal ers 1979, mae'r gwyllo adar yn rhoi cipolwg diddorol ar sut mae adar gerddi'n ffynnu. Yn ddiweddar, cyhoeddodd yr RSPB y canlyniadau sy'n dangos mai adar y to yw'r aderyn mwyaf poblogaidd mewn gerddi yn y DU a Chymru unwaith eto.

Edrychon ni ar ganlyniadau'r sir i weld beth a gofnodwyd yn Sir Fynwy. At ei gilydd, cofnodwyd 60 o rywogaethau yng ngerddi Sir Fynwy, gan gynnwys pedwar na chofnodwyd yn 2024 sef bras y gors, y frân goch, y siff-saff a'r alarch mud! Roedd saith rhywogaeth hefyd na chofnodwyd yn 2025, ac felly roedd cyfanswm nifer y rhywogaethau dair yn is na'r flwyddyn flaenorol.

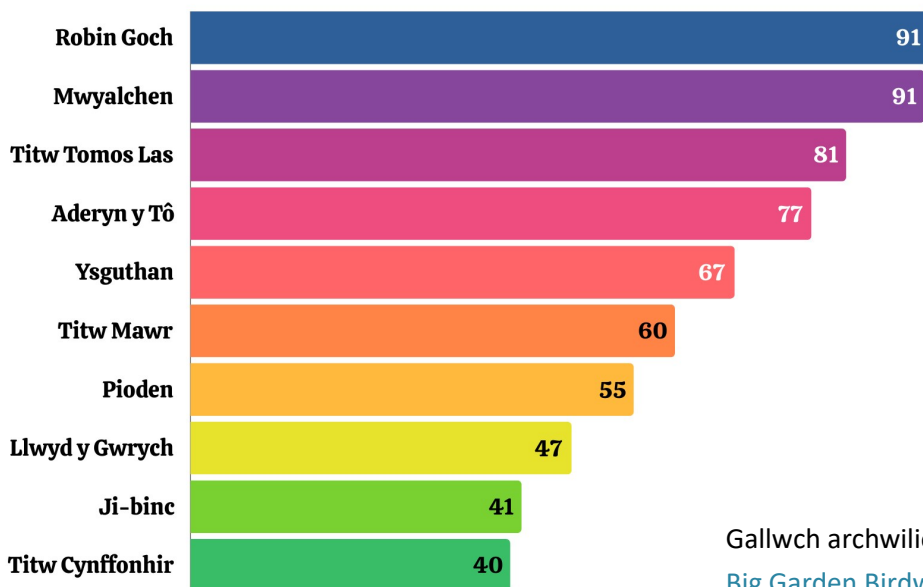
Dyma'r 10 aderyn gardd mwyaf poblogaidd a gofnodwyd yn Sir Fynwy, wedi'u rhestru yn ôl canran y gerddi lle cofnodwyd pob rhywogaeth:

Streambox on the Hill, Stump up For Trees

Mae Stump up for Trees yn cymryd rhan yn Reveil, prosiect gan y cwmni celfyddydau cydweithredol sy'n seiliedig ar sain, Soundcamp, i ddilyn côr y wawr o amgylch y ddaear am 24+1 awr rhwng 6ed a'r 7fed Mai. Ymunodd Mort a Grant o Soundcamp â gwirfoddolwyr Stump up for Trees ar gyfer gweithdy i greu "Streamboxes", dyfeisiau ar gyfer codi sain a'i ffrydio'n fyw ledled y byd. Nid dim ond cael eu defnyddio am un diwrnod y mae'r ddwy ddyfais a byddant yn cael eu defnyddio i fonitro newidiadau yn y dirwedd sain wrth i'r goedwig newydd ei phlannu ar Fryn Arw ddatblygu. Gallwch ddarllen blog rhyfeddol Stump up for Trees a dolenni i recordwyr sain yma : [Streambox: Sounds from the Hill | Stump up for Trees](#)

10 Aderyn Gardd Mwyaf Poblogaidd Sir Fynwy

Gallwch archwilio'r canlyniadau ar wefan yr RSPB yma : [Big Garden Birdwatch: The results have landed](#)

Diweddariad ar Dir Comin Y Felin

Elliot Waters, Swyddog Natur Wyllt GGG

Mae'r prosiect adfer yn Tir Comin Y Felin wedi gwneud cynnydd sylweddol. Mae'r gwaith torri coed helaeth, yn bennaf oherwydd clefyd (Chalara) coed yr ynn, wedi bod yn hanfodol i sicrhau iechyd a diogelwch hirdymor y coetir. Er bod hwn wedi bod yn ymgymeriad sylweddol, mae'n gam hanfodol wrth adnewyddu Tir Comin Y Felin. Mae'r coetir bellach yn fwy agored, gan ganiatáu i olau'r haul gyrraedd yr isdyfiant ac annog aildyfu coed ifanc newydd. Mae'r golygfeydd newydd dros Wastadeddau Gwent ac Aber Hafren yn ysblennu. Byddwn yn sicrhau bod y rhain yn aros ar agor a byddwn yn gosod meinciau ac arwyddion i wella fel y gall ymwelwyr stopio a mwynhau'r golygfeydd.

Yn ystod ymweliad â'r safle ym mis Ebrill, roeddem wrth ein bodd yn gweld gwenyn a gloynnod byw yn mwynhau cynhesrwydd y llennyrch newydd yn y coed. Er bod ardaloedd yn edrych yn sylweddol wahanol eleni, byddwn yn dechrau ailblannu ardaloedd yn yr hydref a'r gaeaf gyda chymysgedd amrywiol o goed brodorol a fydd yn fuan yn adfywio'r coetir.

Mewn rhai ardaloedd, mae angen gwaith coed ychwanegol o hyd ym mhen Dancing Hill o Dir Comin y Felin a bydd yn cael ei wneud yn yr hydref ynghyd gyda delio ychydig o goed a adawyd oherwydd adar yn nythu. Bydd staff CSF yn ymgymryd ag arferion rheoli sensitif i amddiffyn rhai o'r coed hŷn a bydd contractwr yn delio ag un goeden benodol dros yr haf o dan oruchwyliaeth ecolegydd a fydd yn gwirio am ystlumod. Mae gwrychoedd marw wedi'u gweithredu i ddiogelu'r fflora ar y ddaear rhag effeithiau negyddol nifer uchel o gerddwyr a chywsgiad. Bydd y gwrychoedd marw hyn yn chwalu'n araf dros y blyneddau nesaf, gan ddarparu cynefin lloches i lawer o anifeiliaid.

Ar hyn o bryd rydym yn asesu'r prif llwybr trwy Felin Gomin ar gyfer ailwynebu. Bydd hyn yn gwella hygyrchedd i bob ymwelydd ac yn darparu llwybr mwy diogel i blant lleol ar eu ffordd i'r ysgol. Ein nod yw dechrau'r gwaith hwn yn fuan, gan sicrhau bod y llwybrau mewn cyflwr rhagorol i'r gymuned eu mwynhau.

Rydym yn falch iawn o gyhoeddi y bydd cyfleoedd gwirfoddoli yn dechrau cyn bo hir, unwaith y bydd y gwaith o ailwynebu'r llwybr wedi'i gwblhau. Mae gennym lawer o gynlluniau cyffrous ar gyfer y flwyddyn, a bydd nifer o gyfleoedd i gymryd rhan a dysgu sgiliau newydd. Mae cynnwys y gymuned yn gonglfaen i'r prosiect hwn, ac rydym yn annog trigolion i gymryd rhan yn yr ymdrechion adfer. Mae eich cefnogaeth a'ch ymgysylltiad yn hanfodol i lwyddiant trawsnewid Mill Common.

Lluniau o'r gwaith adfer a'r golygfeydd o Dir Comin Y Felin

Tŵr Cyflym, Incredible Edible Brynbuga

Jane Clarke, Swyddog Prosiect Seilwaith Gwyrdd CSF

Mae tŵr chwe metr o uchder ar gyfer gwenoliaid cyffredin wedi'i osod yn Neuadd y Sir ym Mrynbuga fel rhan o Gyllid Ffyniant a Rennir Grid Gwyrdd Gwent ar gyfer gwella Mannau Gwyrdd.

Nod y tŵr yw cynnig cyfleoedd nythu newydd i 12 pâr o wennoliaid cyffredin, er mwyn helpu i fynd i'r afael â cholli safleoedd nythu traddodiadol mewn adeiladau yn y tymor hir. Yn ddiweddar, mae gwenoliaid wedi cael eu rhoi ar y Rhestr Goch o Adar o Bryder Cadwraethol i gydnabod y ffaith bod poblogaethau ledled y DU wedi gostwng 58% ers 1995, 75% yng Nghymru.

Mae gwenoliaid duon yn nythu bron yn gyfan gwbl mewn adeiladau, gan ddefnyddio tyllau bach i fagu eu hepil, fel ar waliau, o dan y bondo, neu o dan deils. Mae gwenoliaid duon yn paru am oes, gan ddychwelyd i'r un safle nythu bob blwyddyn. Fodd bynnag, gyda llawer o hen adeiladau'n cael eu hadnewyddu i wella inswleiddio, tyllau bach yn cael eu llenwi, neu adeiladau'n cael eu dymchwel yn syml, mae ein gwenoliaid duon yn colli eu safleoedd nythu yn ddramatig. Yn ogystal â rhannu'r wybodaeth am bwysigrwydd tyllau presennol mewn adeiladau, gallwn greu safleoedd nythu artiffisial ar ffurf blychau gwenoliaid duon, neu ar ffurf Tŵr Gwenoliaid Duon, yn agos at boblogaethau bridio presennol.

Dewiswyd lleoliad gardd gymunedol Incredible Edible yn Neuadd y Sir, wrth y prif faes parcio, gan fod pobl-ogaethau bridio gerllaw ym Mrynbuga a Llancaio, a chynefinoedd naturiol addas a ddefnyddir gan y gwenoliaid duon cyffredin, gan gynnwys cyfleoedd i chwilio am fwyd ar Afon Wysg.

Mae recordiadau o wennoliaid duon cyffredin yn cael eu chwarae o dŵr y wennoliaid duon, sy'n annog y gwennoliaid duon cyffredin i gymryd blychau nythu artiffisial, tan ddiwedd mis Awst pan fydd y wennoliaid duon cyffredin yn gadael i ddychwelyd i Affrica.

Rydym hefyd yn gobeithio y bydd darn o gelf amlwg o gymorth i hysbysu trigolion ac ymwelwyr â'r Ardd Gymunedol Incredible Edible am yr aderyn trefol eiconig hwn sy'n dirywio, ac i ysbrydoli unigolion i gymryd camau i helpu gwenoliaid duon a natur drefol arall.

Mae'r Tîm Seilwaith Gwyrdd yn gobeithio cefnogi gwaith prosiect pellach trwy gyllid Mannau Lleol ar gyfer Natur Llywodraeth Cymru yn ystod 2025-2027.

*Y tŵr cyflym yn Ardd Incredible
Edible, Brynbuga*

Gwyddoniaeth Dinasyddion gyda'r BTO

Richard Clarke, Cymdeithas Adareg Gwent

Nid oes angen i chi fod yn athro i fod yn wyddonydd dinesydd. Ystyriwch gymryd rhan yn un o arolwgon cyffrous y BTO a gwnewch yn siŵr bod eich gwaith yn gwylio adar yn cyfrif go iawn.

Mae'n amser dod o hyd i Droellwr Nos Gwent

Bydd yr Arolwg Adar Rhostir yn arolygu'r holl Droellwyr Nos, Ehedyddion y Coed a Theloriaid Dartford, ym mhob cynefin, ledled y DU ac Ynys-oedd y Sianel. Nod yr arolwg yw cwmpasu'r holl brif safleoedd sydd wedi'u meddiannu yn ogystal â chynefinoedd addas cyfagos lle gallai'r rhywogaethau hyn fod wedi ehangu'n fwy diweddar. Bydd hefyd yn cofnodi nifer o rywogaethau pwysig eraill o adar rhostir. Mae angen amcangyfrifon poblogaeth wedi'u diweddarau ar frys i asesu sut mae niferoedd a chynefinoedd bridio pob un o'r rhywogaethau hyn wedi newid ledled y DU ac Ynysydd y Sianel.

Er bod Telor y Dŵr a'r Ehedydd Coed wedi bod yn bridio yng Ngwent yn hanesyddol, a bydd yr arolwg yn ymdrin â'r rhain, y prif ffocws ar rywogaethau i ni fydd dod o hyd i'r Troellwr Mawr. Bydd yr arolwg ar gyfer y Troellwr Mawr yn digwydd rhwng 25ain Mai a'r 15fed Gorffennaf ac mae'n cynnwys dau ymweliad gyda'r nos sy'n cwmpasu'r cyfnod o ddwy awr ar ôl machlud haul, neu'r ddwy awr cyn codiad haul. Rydym yn argymhell ymweld gyda'r safle yn ystod y dydd cyn cynnal yr arolwg.

Mae'r Gymdeithas ac Ymddiriedolaeth Bywyd Gwyllt Gwent yn hyrwyddo'r arolwg hwn. Dysgwch fwy am y math o sgiliau sydd eu hangen, faint o amser sydd ei angen, y lleoliad a safleoedd yr arolwg, caniatâd mynediad a dulliau monitro - [Arolwg Adar Rhostir | BTO - Ymddiriedolaeth Adareg Prydain](#)

Cudyll Cymru – Monitro adar ysglyfaethus yng Nghymru

Mae Cudyll Cymru yn gynllun newydd ei ddatblygu sy'n monitro adar ysglyfaethus yng Nghymru - y Bwncath, y Cudyll Coch, y Gigfran, y Barcud Coch a'r Gwalch Glas.

Mae Cymru'n dioddef pwysau cyfunol o newid defnydd tir a newid hinsawdd, ac mae adar ysglyfaethus yn canfod eu hunain ar flaen y gad o ran pwysau ecolegol ac ymyriadau dynol. Mae angen mwy o ddata am boblogaethau adar ysglyfaethus i ddeall sut a pham maent yn newid, a sut y gallwn eu helpu. Bydd y data a gesglir yn cynnig llinell sylfaen ar gyfer monitro tueddiadau o ran y boblogaeth yn y dyfodol, a bydd yn darparu gwybodaeth hanfodol i ategu strategaeth gadwraeth effeithiol a chynorthwyo ymrwymiadau cyfreithiol y Llywodraeth i ddiogelu bywyd gwyllt.

Bydd y BTO yn darparu hyfforddiant ar bob agwedd o'r prosiect, o adnabod adar ysglyfaethus a methodolegau arolygu hyd at ddefnyddio porth y prosiect ar-lein a mewnbwn data – felly, nid oes angen i chi feddu ar y sgiliau hyn eisoes i gofrestru! Dysgwch fwy am y prosiect a'i waith hanfodol, a darganfyddwch sut i gymryd rhan – beth bynnag fo'ch lefel sgiliau a'ch profiad – ewch i [Cudyll Cymru – Monitro Adar Ysglyfaethus yng Nghymru | BTO - Ymddiriedolaeth Adareg Prydain](#)

Newyddion a Digwyddiadau

BuzzWatch Dyffryn Gwy: Gweithdy Adnabod a Monitro Gwenyn Dydd Mawrth 20fed Mai, Canolfan Babington, Tryleg

Dysgwch sut i adnabod rhywogaethau cacwn yn y gweithdy hwn yn Nyffryn Gwy - wedi'i anelu at unrhyw un sydd â diddordeb mewn peillwyr, o ddechreu-wyr i naturiaethwyr profiadol. Mae BuzzWatch Dyffryn Gwy yn chwilio am unigolion i gymryd rhan ac ymuno â grŵp Gwirfoddolwyr BuzzWatch, menter ledled y dirwedd i greu darlun gwell o boblogaethau cacwn yn Nyffryn Gwy Isaf. Yn cael ei gynnal ar ddydd Mawrth, 20fed Mai yng Nghanolfan Babington, Tryleg, gyda sesiwn brynhawn yn Wet Meadow Tryleg, mae cofrestru yn hanfodol gan fod lleoedd yn gyfyngedig.

Cysylltwch â naturerecovery@wyvalleyaonb.org.uk am ragor o wybodaeth.

Teithiau Cerdded Cymdeithas Adareg Gwent Dydd Mawrth 20fed Mai 2025, 9am, Coed Tŷ Goetre

Taith gerdded hawdd drwy ein coedwig ein hunain a'r cyffiniau gan gynnwys y gamlas

Dydd Sul 25ain Mai 2025, 8:30am, Fferm Cwm Uchaf, Llandeilo Gresynni Adar tir fferm gan gynnwys y Tingoch a'r Gwybedwyr Brith

Mae manylion cyswllt arweinwyr teithiau cerdded ar gael ar wefan GOS.

Wythnos Natur Cymru

Eleni mae Wythnos Natur Cymru yn digwydd rhwng 5ed a'r 13eg Gorffennaf. Dathliad blynyddol o natur, gan gynnwys rhywogaethau, cynefinoedd, ac yn bwysicach fyth y bobl a'r sefydliadau sy'n gwneud gwaith adfer natur. Rhowch wybod i ni os oes gennych chi ddigwyddiad mewn golwg y gall y Bartneriaeth Natur Genedlaethol eich cefnogi ag ef.

Os oes gennych unrhyw newyddion, straeon neu ffotograffau yr hoffech eu cynnwys yng nghylchlythyr nesaf y Bartneriaeth Natur Leol, cysylltwch â ni.

Cyfarfod Nesaf

Ein cyfarfod nesaf fydd ym Haf 2026. Os hoffech siarad am eich prosiect yn y cyfarfod cysylltwch â ni.

Os hoffech ddysgu mwy, neu os am gymryd rhan mewn unrhyw un o'r prosiectau yn y cylchlythyr, anfonwch e-bost atom:

LocalNature@Monmouthshire.gov.uk

*Gwenynen fach ar ben
ysgallen fawr*

Cysylltiadau
Cyfryngau
Cymdeithasol

